

Rapport över antikvariskt kontroll av schaktningen för byggnation av ny sporthall på Hagby 16:5 (tidigare Hagby 16:1 1/3), Hagby sn, Småland. Del av fornlämning nr 138, stenåldersboplats.

Inledning

Kalmar kommun utförde schaktningen för Hagby sporthall under 1 maj 1987, på fastighet 16:5. Schaktningen påbörjades och genomfördes, trots länsstyrelsens beslut om antikvarisk kontroll, utan någon anmälan till läns museet. Som en följd av detta kom den schaktade ytan endast att undersökas i efterhand.

Misstankar om att det kunde finnas en förhistorisk boplats på platsen föranleddes av att det inom en radie av 500 m från den exploaterade ytan fanns 4 stenåldersboplatser registrerade i Raås fornlämningsregister för Hagby sn (nr 104, 105, 115 och 124). Den antikvariska kontrollen gjordes av Eeva Rajala från Kalmar läns museum och bekostades av Kalmar kommun. Rapporten har skrivits av Kenneth Alexandersson, Kalmar läns museum.

Dokumentation

Schaktningen avsåg avbaning av matjordslagret och utfördes med grävmaskin. Den avbanade ytan var ca 27 000 m² stor. De framkomna anläggningarna snittades och profilen ritades i skala 1:20. Planritningen gjordes i skala 1:100.

Fynden är registrerade på Kalmar läns museum under nummerserie KLM 34.633:1-6 (Bilaga 1). Renritade plan- och profilritningar samt fältritningar och fotografier (enligt Kalmar läns museums nummerserie E 33.367-83) förvaras på läns museet.

Topografi

Schaktområdet ligger på en svag nordsluttning på ca 15 m ö h söder om området ligger Hagby skola. Jordarterna på den avbanade ytan är främst fina sorterade jordarter som sand och mo. Omgivningarna runt Hagby karaktäriseras främst av flacka områden med uppstickande moränkullar och åsar. Trakterna runt Hagby har redan tidigt framstått som intensivt utnyttjade både under mesolitikum och neolitikum. Detta visar sig i det förhållandevis stora antalet boplatser som är registrerade. Inom en radie av 500 m från den exploaterade ytan ligger 4 stenåldersboplatser registrerade (Raå nr 104, 105, 113 och 124).

På Hagby 12:25 (fornl. nr 124) ca 300 m N om det schaktade området tillvaratogs redan i början av 1900-talet 13 artefakter, bl a 3 fragmentariska stenyxor och 1 fragment av en flintmejsel. Vid en förnyad inventering 1986 iakttog man även enstaka sotfläckar och skärvstenar.

På Hagbytorp 5:1/Hagby 19:1 (fornl. nr 115) ca 500 m SSV om det schaktade området har det insamlats ett 100-tal artefakter bl a spånkniv, skivborr, slipade fragment, mikrospån, kärnor och avslag. Vid besiktning 1986 iaktogs enstaka sotfläckar. På Hagby 8:32 (fornl. nr 104) ca 400 m Ö om den schaktade ytan plockades på 1920-talet 1 tjocknackig yxa och 1 håleggad yxa. Vid den förnyade inventeringen 1986 tillvaratogs 7 avslag. På Hagby 19:1, 2 (fornl. nr 105) ca 500 m SV om den schaktade ytan har 1985-86 tillvaratagits 5 st flintavslag som framgår av fynden spänner de kronologiskt mellan senmesolitikum (mikrospån) och fram till stridsyxekultur (håleggad yxa). Områdets placering (15 m ö h) gör att det under övergången mellan mesolitikum och neolitikum endast låg ett hundratal meter från den dåtida strandlinjen (10 m ö nutida strandlinje) från området.

Fornlämning nr 138 (Hagby 16:5, Hagby sn)

Vid den antikvariska kontrollen efter det att schaktningen var utförd kunde man konstatera att det inom stora delar av området var omöjligt att konstatera om det funnits några anläggningar eller andra spår efter en förhistorisk aktivitet.

På en 240 m² stor yta i områdets sydvästra del fanns det dock några anläggningar som kunde dokumenteras (bilaga 2). Här påträffades 2 säkra och 3 osäkra stolphål, 1 kokgrop? samt en mörkfärgning. Fyllningen i de olika anläggningarna var snarlik varandra, grå till gråbrun sand. De flesta anläggningarna hade också ett inslag av kol, detta inslag var som störst i den förmodade kokgropen.

Vid snittningen fann man inga fynd i anläggningarna de fynd som tillvaratagits och registrerats har förutom 1 avslag ca 1 m norr om anläggningen E, F, hittats i de dumphögar som lagts upp efter schaktningen.

Fyndmaterialet bestod förutom 1 bit keramik/brandlera uteslutande av flinta, bl a tillvaratogs 1 slipat flintavslag samt 1 flintavslag med retusch (se fyndlista bilaga 1).

Slutsats

Den del av boplatserna som det har varit möjligt att undersöka antikvariskt, kan åtminstone delvis dateras till neolitikum. Som intäckt för detta har man det slipade avslaget.

Att närmare datera eller att konstatera bosättningsspår från såväl tidigare som senare perioder har inte varit möjligt. Vad gäller boplatsens egentliga utbredning inom den schaktade ytan, måste man också sätta ett frågetecken. Omständigheterna runt avbaningen gör att frågeställningar som denna är och förblir omöjliga att besvara.

Slutligen får man dock påpeka att undersökningen är ännu en bit av det stora pussel av boplatser som finns i den stenåldersrika bygden i och runt Hagby socken.

Kalmar 2/2 1993

Kenneth Alexandersson
amanuens

- Bilagor:
- 1 Fyndlista
 - 2 Anläggningslista
 - 3 Planritning skala 1:100
 - 4 Anläggning, profilritning skala 1:20
 - 5 Situationsplan skala 1:1000
 - 6 Ekonomisk karta utdrag skala 1:10 000
 - 7 Fotolista

Bilaga 1**Fyndlista**

Antikvarisk kontroll
Maj 1987
Huvudnr 34.633

Småland
Hagby sn
Hagby 16:5
Fornl. nr 138

Löp nr	Fyndplats	Antal/art	Mått	Anmärkning
:1	Ca 1 m norr om anl. E, F	1 st avslag, kristianstadsflinta	19 x 11 x 3 mm	
:2	Schakthög	1 st avslag, obestämbär flinta	15 3 x 2 mm	Slipad, bränt
:3	Schakthög	1 st avslag med retusch, kristianstadsflinta	32 x 24 x 4 mm	
:4	Schakthög	1 st övrig flinta, obestämbär flinta	34 x 26 x 20 mm	Bränd
:5	Schakthög	1 st avslag, senon/danienflinta 1 st avslag, kristianstadsflinta 1 avslag obestämbär flinta	16 x 12 x 2 mm 22 x 19 x 5 mm 20 x 10 x 5 mm	
:6	Schakthög	1 st bränd lera/ keramik	10 x 7 x 5 mm	

Anläggningslista

Anl. A Stolphål

Ytmått i profil: 0,2 m

Djup: 0,15 m

Fyllning: Fin gråbrun sand.

Fynd: -

Anl. B Stolphål

Ytmått i profil: 0,4 m

Djup: 0,28 m

Fyllning: Gråbrun sand med inslag av träkol.

Fynd: -

Anl. D Stolphål?

Ytmått i profil: 0,41 m

Djup: 0,15 m

Fyllning: Grå sand med inslag av träkol.

Fynd: -

Anl. E-F Kokgrop?

Ytmått i profil: 0,91 m

Djup: 0,29 m

Fyllning: Mörkgrå sand med inslag av träkol.

Fynd: -

Anl. G Mörkfärgning

Ytmått i profil: 0,39 m

Djup: 0,15 m

Fyllning: Grå sand samt 1 st 6 cm stor sten i botten.

Fynd: -

Anl. I Stolphål?

Ytmått i profil: 0,2 m

Djup: 0,08 m

Fyllning: Grå sand med inslag av träkol.

Fynd: -

Anl. J Stolphål?

Ytmått i profil: 0,24 m

Djup: 0,1 m

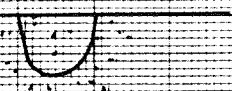
Fyllning: Grå sand med inslag av träkol.

Fynd: -

1:100

ANLÄGNINGAR, PROFIL

A. stolphål

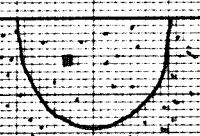
gråbrun fin sand

I. stolhål ?

grå sand, träkol

B. stolphål

gråbrun sand, träkol

II. stolphål ?

grå sand, träkol

E. kokgrop F

mörk grå sand, träkol

D. stolphål ?

grå sand, träkol

G. mörkfärgning

grå sand